

BIBLIJSKO - MOLITVENE ZAJEDNICE

SVETI PETAR I PAVAO

Sljedeće
kateheze

**OBRAĐIVAT ĆE
ČOVJEKA**

ČOVJEK U SUVREMENOM SVIJETU

Da bi Crkva mogla izvršiti svoje poslanje (a ono je upravljeno na dobro i spasenje čovjeka), mora trajno promatrati i upoznavati tog čovjeka i sve što se s njim i oko njega događa.

Govoreći o Crkvi u suvremenom svijetu, moramo govoriti i o suvremenom čovjeku, kome je ta Crkva poslana.

Suvremenog čovjeka moći ćemo razumjeti samo **ako uočimo značajke današnjega svijeta.**

Čovječanstvo je ušlo u novo razdoblje povijesti. Posredstvom komunikacija duboke se i brze promjene proširuju na cijeli svijet.

Današnji svijet

Još iste večeri ili stog dana saznajemo što se dogodilo u Pekingu ili Madridu, Bliskom Istoku ili Ukrajini. I ne samo da saznajemo nego i vidimo događanja cijelog svijeta. **Osobne su komunikacije gotovo neograničene na prostor.** Sve je postalo globalno ili bolje rečeno cijeli svijet jedno veliko selo u kojem svi sve znaju. U skoroj budućnosti predviđa se njezino još veće otvaranje **posredstvom elektronički uređaja i čovjekova stvaralačkog uma i njegove umjetne inteligencije.**

MEDII I

GLOBALIZACIJA

Povratno djelovanje

Kod takvog stanja važno je uočiti i **povratno djelovanje ovog ljudskog napretka**, i to kako na pojedinca, tako i na društvo. Mnogo slika i poruka koje nam se dnevno nude djeluju na naše **sudove, način razmišljanja, oblikovanja mentaliteta, želje, i djelovanja**. Upravo zbog toga sve se veća vrijednost pridaje informaciji, kontroli informacije, obradi informacije, posjedovanju sredstava informiranja i snazi medija svih oblika. Ovdje je posebno važno upozoriti na mijenjanje sadržaja svijesti posredstvom informacije. Još malo pa ćemo reći: **čovjek je ono što gleda ili sluša**. Sve je više prisutna nezapamćena kontrola nad stvarnošću, pa čak i prijetnju čovjekovom opstanku.

Rast i kriza

Svaki rast i napredak donosi i krizu. Čovjek često nije kadar obuzdati svoja vlastita iznašašća, staviti ih sebi u službu, pa mjesto sigurnosti kojom bi morao uroditi njegov napredak, **on rađa tjeskobom i nesigurnošću.** Važno je kod toga uočiti i etički odnosno moralni aspekt stvari. Jer svaki čovjekov napredak povećava mogućnost njegova djelovanja, ali još ne jamči etičko djelovanje. Zato se traži duboko poštenje i čovječnost, prepoznavanje moralnih vrijednosti i moralnih načela djelovanja. **U tome i jest jedan od izvora tjeskobe današnjeg čovjeka,** jer se trajno pita i strepi, neće li se jednog dana naći neki manijak koji će upravo tim napretkom i tom tehnologijom zaprijetiti čitavom čovječanstvu i dovesti u pitanje njegov opstanak.

Svijet suprotnosti

Svjedoci smo velikih suprotnosti koje današnji svijet proživljava. Dok se s jedne strane guši u **bogatstvu i obijesnoj raskoši, još postoji ogromni dio čovječanstva koji gladije, trpi oskudicu, živi u neljudskim uvjetima, nepismen je.** Nikada ljudi nisu imali tako suptilan i izoštren osjećaj za slobodu, za pravičnost, nikada u toj mjeri nisu prepoznavali vrijednost ljudskog dostojanstva. **Ali nikada do danas nismo bili svjedoci tolikog društvenog i psihičkog ropstva.** Komunikacije su povezale svijet u jedinstvo, ali nikada svijet nije bio tako rastrgan oštrim političkim, društvenim, ekonomskim, rasnim i ideološkim razdorima. **Ljudi se često gube, ne razlikuju više prave vrijednosti ili ih teško usklađuju s onim što proživljavaju.**

Duboka raslojavanja

Da bi ta slika bila potpuna, moramo upozoriti na duboke promjene i raslojavanja koja su se zbila i zbivaju u svijetu. Najprije na području znanosti. Nema sumnje da je današnji čovjek „**homo technicus**“, pa to često postaje osnovna kategorija njegova razmišljanja. On doista „**preobražava lice zemlje**“. Velikim zahvatima potpomognut moćnom tehnikom čovjek svakim danom ovoj zemlji daje novo lice. Ne smijemo zaboraviti napredak niti bioloških znanosti. Tu je genetski inženjering, zahvaćanje u samu tajnu postanka ljudskog života. Svi vide i prednosti i štetnosti GMO-a.

Treba istaknuti i **napredak psiholoških i društvenih znanosti koje mijenjaju čovjekovu predodžbu o sebi i društvu**. Tako umjesto dosadašnjeg statičnog shvaćanja stvarnosti, sve više se uočava njezina temeljna zakonitost, **a to je dinamika i evolutivnost**. Ništa stalno, ništa čvrsto na materijalnom području. Da li to onda ima određene posljedice i na promatranje **duhovnih vrijednosti, relativiziranje istine, Objave, moralnih vrijednosti, temeljnih ljudskih zasada**. Izgleda da se sve stavlja u pitanje. **Nema nigdje 'konstante'**.

Velike promjene

Kao što smo istaknuli, čovjekov znanstveno-tehnološki napredak nužno se reflektira i na njegovo nutarnje proživljavanje, **na njegove spoznaje i ponašanja, utječe na društvene zakonitosti. Stoga želimo ovdje reći nekoliko riječi o društvenim, psihološkim, moralnim i vjerskim promjenama.** Ovdje uočavamo određenu povratnu vezu. **Ne samo da čovjek mijenja svijet, već i taj svijet onda mijenja njega.** Tako su čovjek i svijet trajno u uzajamnom dvostrukom odnosu.

Društvene promjene

Govoreći o društvenim promjenama posebno ističemo **veliko raslojavanje tradicionalnih obitelji**. Sela nam u onom klasičnom smislu gotovo nestaju. Nestaju elementi sela, a prevladava sve više urbani – gradski element. **Svako selo postaje mali gradić, kako po svojoj formaciji – izgledu tako i po stanovništvu koje većinom odlazi na rad u grad i poprima gradski način života**. Raspadaju se nekadašnje obiteljske zajednice, mladi ljudi žele biti sami, a svaka nova obitelj redovito se odvaja od starijih. **Roditelji trebaju samo za čuvanje djece**. Današnja obitelj rijetko je na okupu. Pa čak i Božić više nema onu snagu okupiti sve svoje oko obiteljskog stola. Otprilike svaki bračni drug provede izvan kuće svakog dana oko deset sati. Često moraju raditi u različitim smjenama, pa su prisiljeni komunicirati samo telefonom, porukom ili napisanom ceduljicom.

Rađa se tip obitelji u pokretu, što proizvodi lančanu reakciju: **stabilnost braka**, odgojni pomaci, **cjelodnevna odsutnost djece izvan obitelji**, zbog škole i svih vanškolskih često modni sportski aktivnosti. Tu su i neki prestiži da dijete treba biti mnogo toga: **i pjevač i svirač i kulturnjak, a mi se često i ne pitamo: što ustvari dijete treba biti.** Dijete postaje rob vremenu i stroj u vremenu i vrlo često gubi svoj identitet da je ono samo dijete, dijete svojih roditelja. Usporedo raste urbanizacija u materijalnom smislu i odgojnom duhovnom smislu. Dijete mora odavati sliku modernog suvremenog djeteta koje kao takvo služi više ponosu i prestižu roditelja nego što služi pravom identitetu djeteta. **Roditelj u raskoraku što pružiti djetetu.**

Dijete se gotovo više i ne odgaja da bi poznavalo nešto o selu i načinu života na selu, nego sav je odgoj u takvoj formaciji da dijete bude spremno za svijet u kojem će brzo i lako doći do ostvarenja nekih snova. Mnogi se u toj trci potpuno razočaraju, pogube. Ne spremni su jer nemaju dovoljno ljubavi prema obitelji od koje su polako izdvajani i napokon potpuno odvojeni. Urbana sredina i trka čini ga otuđenim od svega osim od njegovog novca u kojeg se sada mora zaljubiti kao u božanstvo. I kao takvi ne spremni su da sami preuzmu odgovornost pravog obiteljskog života, te žive nekim „partnerskim načinom“ života. **Ako ide, ide, ako ne, i ne mora.**

Na psihološkom području sve to rađa promjenama mentaliteta u pojedincima i društvu.

Govorimo o socijalizaciji, koje nedostaje, jer je **previše naglašena personalizacija**. **On mora biti nešto, on mora biti netko**. Previše personalizacije, i kao takav uglavnom traži svuda samo svoja prava, obveze su ako ne donose korist postale teret. I to je opasno za obitelj. Tako obitelj, tako Crkva kao zajednica Kristovih vjernika, postaju teret. Društvo koje od njega samo nešto traži, postaje predmetom kritike. **On za takvu vrstu ljubavi nije spreman.**

Na moralnom području **suvremeni čovjek je „probio“ dosad neke nepovredive zasade ponašanja i ima nova vrednovanja na području svojega ponašanja i djelovanja.** Rastave braka, su neki trend života u kojem svaki član obitelji postaje svoj bankar. **Legalizacija pobačaja i vanbračne zajednice te pitanje rodne ideologije nisu više tabu teme.** Nitko ne želi nikakva ograničenja. **Nestaje i pravi rodoljuba i pravi domoljuba.** Na Zapadu gotovo da takvih i nema, pa nije čudo što nema tko voditi rat protiv onih koji imaju još uvijek jake i čvrste obitelji, a time i pojedince u obitelji i društvu. **Na sceni su grijesi „bluda i zablude“.** Nitko nema prave ljubavi za obitelj, za domovinu, za Crkvu. Svuda se bludniči to jest izdaje prava ljubav. Od bluda dolazi stanje zablude.

Čovjek kao da pokušava zakoračiti s onu stranu dobra, vođen isključivo svojom vlastitom autonomnom logikom. On je taj koji će reći što je dobro što je zlo. Terorizam i teroristički čin, nema kvalifikaciju Božjeg zakona nego je na sceni kvalifikacija neke grupe. Da li uopće danas postoje neki pravi kriteriji neke čvrste moralne vrijednosti preko koje se ne bi trebalo ići? Nažalost, moramo dovesti u pitanje: **da li postoji neki ljudski moral koji ne bi bio ovisan o oportunističkim pojedine interesne grupe?**

Promatrajući vjersko područje, danas je svakome očito da više ne možemo govoriti o kršćanskom društvu ili zemljama, kako se to još moglo donedavno govoriti. Kršćanska organizacija društva Rimskog Carstva davno se počela raspadati i nikakve mjere nisu pomogle da se oporavi. **Ne zaboravimo da je „Ateizam“ dijete kršćanskih zemalja.** Čovjek danas ima izoštreniji kritički duh, više teži za osobnom vjerom, želi i vjeru i svijet očistiti od magičnog shvaćanja i praznovjerja. Današnji čovjek želi svoju vjeru uskladiti sa spoznajama koje mu pružaju pozitivne znanosti, želi znati „što jest“ a „što nije“. Ima tu i pozitivnog, ali hoda se po žici.

Često i vjerske zajednice nisu spremne i sposobne uskladiti svoje naviještanje vjere upravo s tim potrebama današnjeg čovjeka. Takav čovjek onda često otpada od vjere, on bludniči. Nažalost uz idejni i ideološki ateizma sve više, pogotovo u visokorazvijenim društvima, nastaje **praktični ateizam**. A to je ateizma potrošača. On je Bankar dostatan sam sebi jer kao takav ne osjeća neke posebne ugroženosti. **U praktičnom se ateizmu Bog niti tvrdi niti niječe, on jednostavno nije potreban,** ta mu je ljubav suvišna, jer je dostatan sam sebi, on je ustvari mali bog. Živi se praktično kao da Boga nema. I takav ateizma onda **ulazi u kulturu života**, u zakonodavstvo, ukratko u sva područja ljudskog života i djelovanja.

Crkva

U takvom suvremenom svijetu Crkva Isusova i te kako ima svoje poslanje. Ona mora sa sigurnošću progovoriti **čovjeku o čovjeku, o obitelji, o društvu, o pravim vrijednostima.** On upravo tom suvremenom svijetu mora **svjedočiti Božju poruku i riječ, mora mu reći istinu o čovjeku.** A kako? Crkva se ne može distancirati ni od jedne generacije, skupine ljudi ili čovjeka. Za nju trajno vrijedi **princip inkarnacije,** ona se mora utjeloviti u svaku društvenu i političku sredinu, jer za sve nosi svoju poruku.

Otac je svoje spasenje u Isusu Kristu otvorio za sve ljude i za sva vremena, a Crkva je službenica toga spasenja. Osim toga, ona je pozvana da u tim velikim promjenama o kojima smo upravo govorili trajno ukazuje na prave vrednote, da pomaže u njihovu pronalaženju i prepoznavanju. Stoga se ona trajno i odgovorno mora postavljati pred te svoje zadatke, jer ona nije poslana da sama čuva sebe, **već da pomogne spasenju svijeta.**

